

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогіки та психології
Кафедра психології та соціальних наук

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ ДЯЛЬНОСТІ ТА ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ**

Ступінь бакалавра

Рівень вищої освіти – перший (освітньо-професійний)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність: 053 Психологія

освітньо-професійна програма: Психологія

2022 – 2023 навчальний рік

Програма навчальної дисципліни «Проблеми мотивації діяльності та поведінки людини» для студентів ОКР бакалавр за напрямом підготовки 053 Психологія

Розробник: Бабаян Ю.О., доцент кафедри педагогіки, психології та інклюзивної освіти, кандидат психологічних наук, доцент

 (Бабаян Ю.О.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальних наук

Протокол № 13 від « 27» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри психології та соціальних наук

 (в.о. Литвиненко І.С.)

Програма затверджена на засіданні навчально-методичної комісії факультету педагогічної та соціальної освіти

(протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.)

Голова навчально-методичної комісії _____

Анотація

Потреби розвитку психологічної науки та практики в Україні зумовлюють необхідність створення навчально-методичної бази. До вагомих її складників належить психологія мотивації поведінки і діяльності людини, яка охоплює проблематику курсів “Загальна психологія”, “Соціальна психологія”, “Вікова психологія” тощо.

Будь-який спеціаліст, який має справу з людьми і прагне впливати на них, має орієнтуватися в питаннях мотивації, уміти аналізувати й активізувати спонукальні фактори, здатні спрямовувати поведінку людини в бажаному напрямі. Це передусім стосується психолога, адже він покликаний не лише сам впливати на людей, а й допомогти в цьому іншим фахівцям.

Тематика і структура навчального матеріалу, викладеного у програмі, відображає сучасний стан розвитку психологічної науки. Програма з мотивації діяльності та поведінки людини не лише розкриває інформацію стосовно теорій, концепцій, закономірностей психології мотивації, а й ознайомлює студентів з основними принципами психологічного аналізу, зорієнтовує на опрацювання інших джерел.

Ключові слова: потреба, мотив, мотивація, активність, детермінація діяльності, регуляція діяльності.

Abstract

The needs of the development of psychological science and practice in Ukraine necessitate the creation of an educational and methodological base. Its important components include the psychology of motivation of human behavior and activity, which covers the issues of the courses "General Psychology", "Social Psychology", "Age Psychology", etc.

Any specialist who deals with people and seeks to influence them must be oriented in motivation issues, be able to analyze and activate motivational factors capable of directing human behavior in the desired direction. This primarily concerns the psychologist, because he is called not only to influence people himself, but also to help other specialists in this.

The topic and structure of the educational material presented in the program reflects the current state of development of psychological science. The program on the motivation of human activity and behavior not only reveals information about the theories, concepts, laws of the psychology of motivation, but also familiarizes students with the basic principles of psychological analysis, orients them to the study of other sources..

Key words: need, motive, motivation, activity, determination of activity, regulation of activity.

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «**Проблеми мотивації поведінки і діяльності людини**» складена відповідно до освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів зазначеної спеціальності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: психологічні теорії мотивації особистості, механізми та закономірності розвитку мотивації.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, соціальна психологія, психологія управління, юридична психологія.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «**Проблеми мотивації поведінки і діяльності людини**» є вибірковою при підготовці студентів і входить до циклу психологічних дисциплін, що вивчаються майбутніми фахівцями. Загальним напрямом цієї дисципліни є підготовка студентів до такого виконання професійних обов'язків, що відповідало би вимогам сучасної психології.

Мета вивчення дисципліни – поглиблення знань з психології мотивації, формування вміння діагностувати особливості мотиваційної сфери особистості на різних вікових етапах, мотивування себе та клієнтів до змін в умовах надання психологічних послуг.

Очікувані результати навчання:

053 Психологія

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

II. Фахові:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальні засади психології мотивації .

Тема № 1. Вступ до дисципліни

Проблеми психології мотивації особистості. Характеристика різних підходів до розуміння предмету психології мотивації. Теорії мотивації особистості. Загальна характеристика методів дослідження мотивації поведінки та діяльності особистості.

Тема № 2. Потреби як джерело активності людини

Основні характеристики активності. Поняття потреби. Потребнісний стан. Класифікація потреб. Характеристика різних видів потреб.

Кредит 2. Мотив як внутрішня психологічна активність

Тема № 3. Поняття і сутність мотиву.

Уявлення про мотив. Функції мотивів. Класифікація мотивів. Види мотивів.

Тема № 4. Мотиви і діяльність

Полімотивованість діяльності. Ієрархія мотивів. Боротьба мотивів. Мотивування, його психологічні механізми.

Кредит 3. Мотивація та особистість

Тема № 5. Мотивація як процес регуляції діяльності.

Поняття мотивації. Процесуальний та результативний компоненти мотивації. Будова мотиваційного процесу. Успіх і мотивація. Онтогенез становлення мотивації.

Тема № 6. Мотивація та ефективність діяльності

Мотивація та ефективність діяльності. Закони мотивації Йеркса-Додсона. «Скорочена» мотивація. Фактори, що блокують активність і мотивацію: почуття безпорадності та неоптимальний режим підкріплення.

Кредит 4. Мотивація поведінки людини

Тема № 7. Мотивація просоціальної поведінки

Мотивація нормативної поведінки. Сутність просоціальної поведінки. Чинники мотивації допомоги. Модель альтруїстичної поведінки С.Шварца

Тема № 8. Мотивація агресії

Теорії агресії. Види агресії. Формування мотиву агресивної поведінки. Ситуативні фактори агресивної поведінки.

Тема № 9. Мотивація влади

Поняття потреби у владі. Основні концепції мотивації влади. Види та особливості мотивації влади. Джерела влади, її реалізація.

Кредит 5. Мотивація діяльності та механізми її розвитку

Тема № 9. Мотивація навчальної, трудової та професійної діяльності

Класифікація мотивів навчальної діяльності. Вікові особливості мотивації навчання. Мотиви трудової діяльності. Мотиви вибору професії. Мотиви вибору місця роботи. Закріплення мотивів трудової діяльності. Структура мотивів професійної діяльності. Мотивація різних видів діяльності.

Тема № 10. Психологічні механізми розвитку мотивації

Мотиваційне переключення. Мотиваційне зумовлення. Мотиваційна фіксація. Мотиваційне зміщення. Домотиваційні утворення і формування мотивів. Сутність і види підкріплення.

3. Рекомендована література

Основна література

1. Занюк С.С. Психологія мотивації: навч. посібник. К.: Либідь, 2002. 304 с.
2. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. СПб.: Питер, 2006. 512 с.
3. Колот А.М. Мотивація персоналу: підручник. К.: КНЕУ, 2011. 397 с.
4. Кудріна Т.С. Психологія мотивації: теорія та експеримент: навч. посібник. К.: Геопринт, 2008. 214 с.

5. Левченко Т.І. Мотивація суб'єкта в різних видах діяльності: монографія. Вінниця: Нова Книга, 2011. 448 с
6. Семиченко В.А. Проблемы мотивации поведения и деятельности человека. К.: Миллениум, 2004. 521 с.

Додаткова література

1. Алексеева М.І., Дригус М.Т. Дослідження мотиваційної сфери особистості підлітка. К., 1994.
2. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирование личности. М., 1976.
3. Бабаян Ю.О. Развитие рефлексии у младших школьников как фактора мотивации достижения. *Актуальные проблемы психологии: Сборник научных работ Института психологии им. Г.С. Костюка АПН Украины*. К.: Николаїв: Іліон, 2009. Т. 7. Вип. 18. С. 22-24.
4. Бандура А. Теория социального научения. СПб., 2000.
5. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. М., 1986.
6. Бороздина Л.В. Исследование уровня притязаний. М., 1986.
7. Васильев И.А., Магомед-Эминов М.Ш. Мотивация и контроль за действиями. М., 1991.
8. Вилюнас В.К. Психологические мотивы мотивации человека. М., 1990.
9. Володарська О. Вивчення мотивації навчальної діяльності підлітків. *Психолог*. 2013. № 17. С. 30-43.
10. Воронка М. Мотивація навчальної діяльності як засіб підвищення якості знань учнів. *Початкова школа*. 2008. № 4. С.21-25.
11. Гривківська О.В. Проблеми мотивації праці управлінського персоналу. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 9. С.86-91.
12. Занюк С.С. Мотиваційний тренінг (як учитися спонукати себе та інших до ефективної діяльності). Спец практикум з психології мотивації. – Луцьк: Волинський держ. ун-т, 1998. – 68 с.
13. Ильин Е.П. Мотивы человека: теория и методы изучения. К.: Вища школа, 1998.
14. Климчук В. Мотиваційні конфлікти особистості: модель психологічної допомоги. *Практична психологія та соціальна робота*. 2013. №8. С. 17-21.
15. Климчук В.О. Методики дослідження внутрішньої мотивації. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 2. С. 11-15.
16. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. М., 1982.
17. Маркова А.К. Формирование мотивации учения. М., 1990.
18. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики. СПб., 1997.
19. Маслоу А. Мотивация и личность. СПб.: Евразия, 1999.
20. Фрейд З. Психология бессознательного. М., 1989.
21. Фрэнкин Р. Мотивация поведения : биологические, когнитивные и социальные аспекты. СПб.: Питер, 2003. 651 с.
22. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. М., 1986.

Інформаційні ресурси

1. <http://chitalka.info>
2. <http://pidruchniki.ws>
3. <http://studentam.com.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольна робота, поточне опитування, поточне тестування, підсумкове тестування.